

Memorandum o podpore plynovej mobility

Preambula:

Toto memorandum o podpore plynovej mobility (ďalej len „Memorandum“) je prejavom vôle jeho signatárov spoločne vyvíjať úsilie zamerané na posilnenie pozície a rozvoj plynovej mobility v SR, ktorú, berúc do úvahy princíp technologickej neutrality, považujú za rovnocennú s inými alternatívnymi pohonmi a ekologickejšiu alternatívu tradičných zdrojov energie v doprave, prostredníctvom ktorej je možné výrazne prispieť k ochrane ovzdušia na Slovensku a z dlhodobého hľadiska tiež k zníženiu emisií skleníkových plynov a dekarbonizácii dopravy. Na účely tohto Memoranda sa plynovou mobilitou rozumejú pohony na stlačený zemný plyn (CNG), skvapalnený zemný plyn (LNG), CNG a LNG s využitím biometánu. Signatári taktiež považujú za dôležitý zdroj vodík, ktorý bude mať v budúcnosti svoje nezastupiteľné miesto nie len v doprave.

Článok 1:

Doprava patrí k sektorom, v ktorých sa v posledných rokoch nedarí znižovať emisie skleníkových plynov a najmä výraznejšie znížiť emisie škodlivých látok v ovzduší. Kým v energetike sa v SR od roku 1990 znížili až o 60%, v doprave to bol za spomínané obdobie pokles o jediné percento. Problémom dopravy na báze benzínu a nafty je aj vysoký podiel produkcie tuhých znečisťujúcich látok, ktoré ročne spôsobujú až 5 000 predčasných úmrtí v SR. Najväčší podiel na produkcii emisií škodlivých látok v doprave má osobná doprava, a to viac ako 50%. V posledných rokoch prijalo Slovensko viaceré dokumenty podporujúce plynovú mobilitu:

1. Národný politický rámec pre rozvoj trhu s alternatívnymi palivami, ktorý prijala vláda SR v roku 2016 a revidovala v roku 2019. V tomto dokumente deklaruje technologickú neutralitu pri rozvoji alternatívnych palív a v prípade plynovej mobility uvádza ciele v roku 2025: 50-80 CNG staníc, 5-10 LNG staníc pre cestnú a 2 LNG stanice pre vodnú dopravu. Do roku 2025 vláda SR deklaruje zachovať 50% zníženie dane z motorového vozidla pre vozidlá s pohonom na CNG, LNG a vodík, zachovať minimálnu spotrebnú daň na CNG a LNG 0,141 EUR/kg a zachovať zníženie poplatku za zápis do evidencie vozidiel v SR o 50% pre CNG, LNG a vodík. Zároveň deklaruje podporu pre rozvoj biometánu v alternatívnych pohonoch zmiešavaním alebo v čistej podobe ako BioCNG a BioLNG.
2. Programové vyhlásenie vlády SR, ktoré deklaruje podporu vytvárania nízkoemisných zón v mestách a podporu nízkoemisnej dopravy.
3. Zákon o podpore ekologických vozidiel cestnej dopravy a o zmene a doplnení niektorých zákonov zo 4. mája 2021. Týmto zákonom je do slovenského právneho poriadku transponovaná smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2019/1161 z 20. júna 2019, ktorou sa mení smernica 2009/33/ES o podpore ekologických a energeticky úsporných vozidiel cestnej dopravy (ďalej len „smernica o podpore ekologických vozidiel“), ktorou sa zavádzajú povinné minimálne podiely v obstarávaní nízkoemisných a bezemisných vozidiel. Podiel obstarávaných nízkoemisných alebo bezemisných autobusov má byť v päťročnom referenčnom období do konca roka 2025 v SR vo výške 34 % a v období od roku 2026 do roku

2030 vo výške 48 %, z toho polovica bezemisných. Podiel obstarávaných nízkoemisných alebo bezemisných osobných vozidiel, mikrobusev a nákladných áut do 3,5 tony v päťročnom referenčnom období do konca roka 2025 v SR má byť 22 %. Pri ostatných nákladných automobiloch by mali obstarávatelia a verejní obstarávatelia zabezpečiť 8-percentný podiel týchto vozidiel od roku 2026 a v treťom referenčnom období od roku 2031 do roku 2035 9 %. Za ekologické vozidlo v kategóriách osobné vozidlo, mikrobus alebo nákladné vozidlo do 3,5 tony do konca roka 2025 sa považuje také, ktoré má emisný limit oxidu uhličitého (CO₂) vo výške 50 gramov na kilometer. Od roku 2026 malo byť v týchto kategóriách za ekologické považované vozidlo s nulovými emisiami CO₂. Nákladné automobily nad 3,5 tony a autobusy budú považované za ekologické, pokiaľ budú využívať elektrickú energiu, prípadne alternatívne palivá, ako vodík, syntetické palivá, stlačený zemný plyn (CNG), skvapalnený zemný plyn (LNG), skvapalnený ropný plyn (LPG) či biopalivo.

V súčasnosti je na Slovensku k dispozícii 16 verejných CNG staníc. Prvé čerpace stanice na LNG a vodík by mohli byť k dispozícii v roku 2022. Signatári Memoranda sa v tomto bode zaväzujú, že budú komunikovať s predstaviteľmi Národnej rady Slovenskej republiky, Vlády Slovenskej republiky, Európskeho parlamentu, Európskej komisie, verejnej správy a miestnej a regionálnej samosprávy, aby ďalej zvýšili úroveň podpory pre plynovú mobilitu. Signatári Memoranda budú spolupracovať aj s profesijnými organizáciami a zväzmi v SR a v zahraničí, zaoberajúcimi sa podporou plynovej mobility.

Článok 2:

Pohony na CNG/LNG sú ekologickou alternatívou osobnej, verejnej a nákladnej dopravy, vysokozdvížnej a komunálnej techniky a v celom životnom cykle majú veľmi nízku uhlíkovú stopu. Ich prínos je kľúčový aj v ochrane ovzdušia. Produkujú o 100% menej oxidov sýry, o 99 % menej emisí pevných častíc, o 70% menej oxidov dusíka a o 20% menej oxidu uhličitého ako stanovuje norma Euro VI. Navyše, ak sa na pohon vozidiel využíva BioCNG, BioLNG alebo vodík, je táto alternatíva udržateľná aj z pohľadu takmer nulových emisí skleníkových plynov. Vzhľadom na nízku úroveň hluku do 72 dB sú napríklad autobusy vhodné aj na nočnú prevádzku. Pri nákladnej doprave a logistických službách sú prevádzkové náklady približne o pätinu nižšie v porovnaní s naftovým pohonom. Signatári Memoranda budú spomínané pozitíva plynovej mobility prezentovať pri verejných vystúpeniach a diskusiách s odbornou verejnosťou, štátnou správou, samosprávou a médiami.

Článok 3:

Signatári Memoranda majú záujem podporovať ďalší rozvoj plynovej mobility na Slovensku, pričom za dôležité nástroje tejto podpory, okrem iného, považujú:

- Popri elektromobilite porovnateľná priama finančná podpora aj ďalších alternatívnych pohonov
- Väčšia podpora výstavby infraštruktúry plynovej mobility
- Implementácia motivačných daňových zvýhodnení plynovej mobility
- Väčšia podpora plynovej mobility vo verejnosti a stotožnenie sa s jej pozitívami

Signatári Memoranda sa zaväzujú, že svoje kroky a aktivity budú smerovať k odstraňovaniu alebo znižovaniu prekážok rozvoja plynovej mobility.

Článok 4:

Signatári Memoranda sa zhodli na nasledujúcich cieľoch, ktoré chcú dosiahnuť pri podpore plynovej mobility:

- Zachovanie podpory plynovej mobility deklarovanej v Národnom politickom rámci pre rozvoj trhu s alternatívnymi palivami
- Znížiť zdanenie LNG a oslobodiť od zdanenia BioCNG, BioLNG pre podporu rozvíjajúceho sa trhu
- Zavedenie dotačných schém z EŠIF na podporu budovania plynovej infraštruktúry
- Zavedenie dotačných schém z EŠIF na podporu obstarávania osobných, nákladných vozidiel a autobusov z EŠIF pre samosprávy
- Zavedenie dotačných schém na podporu produkcie biometánu
- Zavedenie podpory na nákup vozidiel na CNG pre fyzické osoby
- Znížiť mýtné poplatky pre CNG, LNG, BioCNG, BioLNG
- Zvýhodniť parkovanie pre vozidlá plynovej mobility
- Odstránenie bariér v oblasti pravidelných inšpekcií plynových nádrží podľa zákona č. 106/2018 Z.z. a vyhlášky č. 140/2018 Z.z. v § 31 až 39
- Organizovať verejné akcie na podporu plynovej mobility ako je Deň plynovej mobility v SR, Roadshows a pod.

Článok 5:

Signatári Memoranda deklarujú, že v rámci svojej pôsobnosti na trhu s CNG a LNG vyvinú maximálne úsilie a svojim pričinením ako aj s využitím dostupných nástrojov podpory zabezpečia:

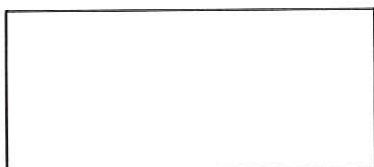
- Vybudovanie kritickej masy CNG a LNG infraštruktúry plniacich staníc do roku 2025 v rozsahu, ako definuje Národný politický rámec pre rozvoj trhu s alternatívnymi palivami
- Zvýšenie povedomia o alternatívnych pohonoch CNG, LNG, bioCNG a bioLNG
- Zvýšenie registrácie nových vozidiel s pohonom CNG a LNG
- Zvýšenie výroby a podielu biometánu v palive CNG a LNG

Toto úsilie sa zároveň signatári Memoranda zaväzujú ešte zvýšiť, ak bude zo strany Slovenskej republiky nastavená dostatočná podpora plynovej mobility.

Článok 6:

Signatári Memoranda sa dohodli na nasledovných záverečných ustanoveniach:

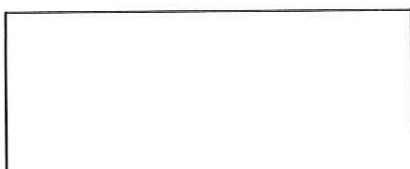
- Memorandum je otvorený dokument, ktorý možno dopĺňať a meniť so súhlasom všetkých signatárov, rovnako nie je obmedzený ani počet signatárov dokumentu
- Memorandum sa bude priebežne vyhodnocovať minimálne raz ročne
- Signatári Memoranda vyhlasujú, že jeho články vyjadrujú ich slobodnú vôľu a na znak súhlasu ho podpisujú
- Memorandum nadobúda účinnosť dňom podpísania všetkými signatármi

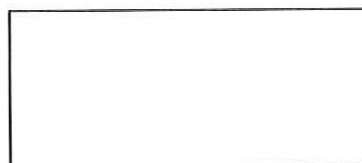
Ing. Tomáš Malatinský, MBA
Prezident SPNZ

Ing. Tomáš Lukáč
Expert na udržateľnú mobilitu

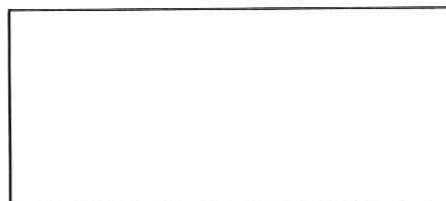
Ing. Michal Srdlnický
Obchodný riaditeľ CNG Slovensko

Ing. Peter Mozolák
Konateľ SPP CNG

RNDr. Patrícia Gašparcová
Slovenská bioplynová asociácia

Stanislav Boušek
Výkonný riaditeľ BOSTA, s.r.o.

SIGNATÁRI:

